

Plakietka satyryczna „Ogonek”, MHW 258/K

Niewielka plakietka pt. „Ogonek”, powstała w 1917 roku, w czwartym roku I wojny światowej. Warszawskie zakłady grawersko-medalerskie wytwarzały wówczas wiele podobnych pamiątek historycznych. Medale, medaliki, plakietki i znaczki upamiętniały nie tylko wydarzenia wojenne i głównych ich uczestników. Podobnie jak prezentowany „Ogonek” odnotowywały również życie codzienne miasta i nastroje jego mieszkańców. Wydawane na niespotykaną dotychczas skalę, tworzyły swoistą kronikę Warszawy lat wojennych. Ta plakietka powstała w mieszczącym się na ulicy Trębackiej 7 zakładzie artystyczno-grawerskim Wincentego Stefana Wiśniewskiego, jednego z poważniejszych wydawców tego typu wyrobów. Upamiętnia ona okres wielkiego głodu, który panował w Warszawie w okresie okupacji niemieckiej i władzy generał-gubernatora Hansa von Beselera.

Po zajęciu Warszawy 5 sierpnia 1915 roku Niemcy natychmiast przystąpili do bezwzględnej eksploatacji miasta. Zarządzili rekwizycję żywności: zboża i mleka, cukru, grochu, fasoli i tłuszczów, wprowadzili monopol hurtowy sprzedaży mąki i mięsa. Rabunkowa polityka okupanta i trudne warunki aprowizacyjne, spowodowały gwałtowny wzrost cen żywności, zmuszając władze miejskie do wprowadzenia 27 września kartek żywnościowych na chleb i mąkę, a później na cukier i ziemniaki.

Dystrybucją żywności zajmowała się działająca w ramach Komitetu Obywatelskiego Miasta Warszawy Sekcja Żywnościowa. Robiła to m.in. za pośrednictwem własnych sklepów, przed którymi tworzyły się stale kolejki oczekujących na dostawę. W owych „ogonkach” stała cała Warszawa, bez względu na wiek, płeć i status społeczny. Tak, jak to widać w przedstawionej na plakietce scenie przed Sklepem Sekcji Żywnościowej nr 1.

Jak wiele pamiątek z tego okresu związanych z życiem codziennym Warszawy, plakietka z zakładu Wiśniewskiego ma satyryczny charakter. Mimo trudnych warunków warszawiacy umieli bowiem zachować dystans do otaczającej ich rzeczywistość i nie tracili ducha.